

й одразу згасає, заблоковане тінню, що перекриває вхід. Чоловік пригинає голову, намагаючись роздивитися бо-дай щось у темряві. Старий пес, що прийшов із ним, вагається. Схоже, його вже насторожило те, що чекає всередині. Чоловік завмирає, немов теж не хоче перетинати поріг. Коли собака таки наважується зазирнути в кімнату, він гукає:

— Сюди.

Пес підкоряється, повертається, нервово поглядає на господаря тьмяними від катаракти очима. Тварина відчуває не лише запах, що лине з будівлі, а й те, як нервує його людина.

— Стій.

Стривожений собака спостерігає, як чоловік входить до закинутого котеджу. Його охоплює вогкий сморід. Згодом проявляється ще один запах. Дуже повільно, немов неохоче, людина перетинає кімнату та наближається до низьких дверей у дальній стіні. Вони з грюкотом зачиняються. Він простягає руку, щоб відчинити, знову завмирає. Собака позаду нього низько й жалібно скавунить. Чоловік не чує. Він помалу, із зусиллям, відчиняє двері, ніби боїться того, що може там побачити.

Але спочатку він не бачить нічого. У кімнаті темно, єдине джерело світла — маленьке вікно, шибка давно потріскалася та вкрилася павутинням і брудом. У непевному світлі, яке сочиться крізь неї, кімната зберігає свої таємниці ще кілька митей. Нарешті очі чоловіка звикають до напівтемряви й починають проявлятися деталі.

І він бачить, що лежить у кімнаті.

Різко вдихає, наче його вдарили в груди, мимоволі відступає.

— Боже милий!

Це сказано тихо, але в тиші, яка поглинула котедж, слова звучать неприродно гучно. Обличчя чоловіка

зблідле. Він нажахано озирається, наче боячись побачити когось поруч. Та ні, він тут сам.

Чоловік задкує до дверей — мабуть, не хоче обертатися спиною до того, що лежить на підлозі. Тільки коли перекошені двері знову з тріском зачиняються, відділяючи його від жахливого виду кімнати, він обертається.

Непевною ходою вибирається назовні. Старий пес вітає його, але чоловік не звертає уваги, тягнеться до кишені, дістає звідти пачку цигарок. Руки його тремтять, запальничка спалахує лише з третього разу. Він втягує дим до глибини легень, грудка попелу тліє, поспіхом пересувається до фільтра. Цигарка докурена, руки в нього вже майже не тремтять.

Недопалок падає на траву, він душить його ногою, нахиляється, підіймає. Порпається в кишені куртки, глибоко вдихає, телефонує.

Коли пролунав дзвінок, я саме їхав до аеропорту в Глазго. Був пронизливий лютневий ранок: похмуре сіре небо, безрадісна мряка, холодний вітер. На Східному узбережжі розбушувалися бурі, хмари ще не просунулися вглиб острова, але схоже було, що вони із цим не забаряться.

Одна надія, що встигну сісти в літак до того, як погода остаточно зіпсується. Я повертався додому в Лондон після тижневої роботи з трупом, що виявили в могилі на вересовищі Грампіанського нагір'я¹, — довелося спочатку взяти участь в ексгумації тіла, а потім його досліджувати. Невдячна робота. Тріскотливий мороз перетворив вересовища й пагорби на тверде залізо, — подих перехоплювало як від холоду, так і від краси. Понівечена жертва

¹ Грампіанські гори — гірська гряда в центральній Шотландії. Саме до неї належить найвища точка Британії — гора Бен-Невіс. Читач разом із доктором Гантером мандруватиме із центральної Шотландії на північ та захід. (Тут і далі прим. пер.)

виявилася молодою жінкою, ідентифікувати її ще не вдалося. Вже вдруге за останні місяці мене запрошували до Грампіанів для обстеження схожого трупа. У пресу ще не просочилося, але ніхто зі слідчої групи не сумнівався: обидва випадки — справа рук одного вбивці. І якщо його не зупинити, він вбиватиме знову; проте шансів на успіх поки що не було. Найгірше — я був переконаний, хоча стадія розкладу й не дозволяла надати впевнені висновки, що ран завдавали не мертвому тілу.

Отже, подорож виявилася виснажливою, я з нетерпінням чекав, коли повернуся додому. Останні півтора року я жив у Лондоні й працював на кафедрі криміналістики в університеті. Це був тимчасовий контракт, який надавав мені доступ до лабораторного обладнання, поки я підшукував щось постійне. Проте вже кілька останніх тижнів доводиться проводити набагато більше часу в польових умовах, ніж в офісі. Я пообіцяв своїй подружці Дженні, що ми зможемо довше бути разом, коли повернуся. Не перша така обіцянка, але цього разу я мав твердий намір її дотримати.

Коли задзвонив телефон, я подумав, що це вона — перевіряє, чи я вже їду додому. Але номер виявився незнайомий. Я відповів. Голос на тому боці був суворий та серйозний.

— Вибачте, що турбую, докторе Гантер. Я начальник слідчого відділу суперінтендант Грем Воллес, з Північної штаб-квартири в Інвернессі¹. Можете приділити мені кілька хвилин?

У нього був тон людини, яка звикла домагатися свого, а різкий акцент радше скидався на говірку густонаселених багатоповерхівок Глазго, ніж на м'які модуляції Інвернесса.

¹ Інвернесс — адміністративний центр Гірської Шотландії. Рухаємося на північ.

— Буквально кілька хвилин. Я поспішаю на літак.

— Знаю. Я щойно говорив зі старшим інспектором Аланом Кемпбеллом з Грампіанської поліції, він сказав, ви щойно закінчили там справу. Радий, що мені вдалося вас упіймати.

Кемпбелл, старший слідчий. Я працював з ним на ексгумації трупа. Гідна людина й хороший поліціант, робота для нього — все. Ціную таких.

Я глянув на таксиста. Він точно чує, про що розмова.

— Чим я можу вам допомогти?

— Хочу вас попросити про послугу. — Воллес видушував слова одне за одним, ніби кожне з них коштувало йому забагато. — Ви ж чули про аварію на залізниці цього ранку?

Чув. На виїзді з готелю бачив у новинах репортаж про міжміський експрес Західного узбережжя, який зійшов з рейок через зіткнення з фургоном, що застряг на колії. Судячи з випуску, справи були кепські: понівечені й перекручені вагони валялися під насипом. Ніхто досі не міг визначити кількість загиблих.

— Ми підняли весь особовий склад, там зараз справжній хаос, — вів далі Воллес. — Є версія про навмисне пошкодження рейок, отже, доводиться весь район оточити як місце злочину. Ми просимо про підтримку інші силові структури, але просто зараз на нулі.

Я подумав, що здогадуюся, до чого він веде. У новинах повідомляли, що деякі вагони згоріли, а це означало, що ідентифікація жертв — не тільки пріоритетне завдання, а й суцільне жахіття з погляду експертизи. Але до того як почати ідентифікацію, тіла потрібно виявити та витягти з-під завалів, а судячи з новин, до цього ще далеко.

— Я не певний, що зможу бути корисним просто зараз, — відповів я.

— Я не через аварію телефоную, — нетерпляче перебив він. — Нам повідомили про спалений труп на

Західних островах. Маленький острівець, Руна¹, на Зовнішніх Гебридах.

Я про такий не чув, але то не дивно. Я знав про Зовнішні Гебриди тільки те, що то був найвіддаленіший Zack крайок Британії, за багато миль від північно-західного узбережжя Шотландії.

— Підозрілі обставини? — запитав я.

— Не схоже. Може бути самогубство, але імовірніше, що то або п'яниця, або волоцюга заснув біля ватри. Хтось із місцевих гуляв із собакою, натрапив на нього на покинутій фермі й повідомив нам. Колишній кримінальний інспектор, живе там' на пенсії. Я з ним працював. Нормальний був чолов'яга.

Я подумав, чи оце «був» мало якесь особливе значення.

— Отже, що ще він вам казав?

Воллес відповів не одразу.

— Тільки те, що тіло дуже сильно обгоріло. Але я не хочу забирати людей з аварії, принаймні поки не буду змушений. Сьогодні на поромі туди їдуть кілька наших місцевих хлопців зі Сторновея, то я попросив би вас підскочити з ними й поглянути, що там до чого. Подивіться, може, це несуттєва справа, або ж я муситиму висилати туди оперативну слідчу команду. Мені б хотілося отримати висновок експерта, а вже тоді тиснути на кнопку тривоги. Тут Алан Кемпбелл каже, що ви зуби на цьому з'їли.

Спроба лестоців була незграбною і пролунала радше як блеф. Я помітив, що Воллес вагався, коли я запитав про тіло, тому гадав, що саме він мені не каже. Але

¹ Назва, звісно, вигадана. В архіпелагові Внутрішніх Гебридів є Південна Рона. Далі на північ — самотній малий острів Північна Рона. Зовнішні Гебриди — крайня північно-західна точка архіпелагу, далі вже Атлантика. Адміністративний центр — Сторновея. Деякі острови малонаселені, важкодоступні, комунікації з великою землею ускладнені.

якби суперінтендант вважав, що це смерть за підозрілих обставин, то надіслав би слідчу групу, хай яка там у нього була троша.

Таксі майже дісталось аеропорту. В мене були всі причини відмовитися. Я щойно завершив велику справу, ця скидалась на доволі пересічну, щось на кшталт звичайних нещасних випадків, які стаються щодня й не потрапляють на газетні шпальти. Я подумав, як маю сказати Дженні, що не повернуся сьогодні. І так я зараз скільки часу не вдома, нічого доброго із цього не вийде. Воллес, мабуть, відчув мій внутрішній спротив.

— Там справи тільки на пару днів разом з дорогою. Річ у тім, схоже, там щось... не те.

— Мені здалося, ви сказали, нічого підозрілого?

— Немає. Принаймні з того, що я почув, нічого. Слухайте, не хочу багато базікати, але саме тому й волів би залучити експерта вашого рівня, щоб поглянув.

Ненавиджу, коли мною намагаються маніпулювати. Але попри все — ніде правди діти, цікавість у мені розігралась.

— Я б не просив, якби в нас не було зараз такої гарячки, — додав Воллес.

За забризканим дощем вікном таксі промайнув знак, що сповіщав про наближення аеропорту.

— Я вам перетелефоную, — сказав я, — дайте мені п'ять хвилин.

Йому це не сподобалося, але заперечувати він не став. Я натис відбій, прикусив губу й набрав номер, який знав напам'ять.

Пролунав голос Дженні. Я всміхнувся на його знайомий звук, хоч і передчував, яка розмова на нас чекає.

— Девіде! Я саме на роботу йду. Ти де?

— Їду до аеропорту.

Я почув, як вона сміється.

— Дякувати Богові! Я вже думала, ти телефонуєш сказати, що сьогодні не повернешся.

У мене серце впало.

— Насправді я саме тому й дзвоню, — сказав я. — Тут така штука. Мене щойно попросили ще одну роботу зробити.

— Он як.

— Це всього пару днів. На Зовнішніх Гебридах. Але там зараз більш нікому за це взятися. — Я замовк і не став розводитися про аварію потяга, бо це пролунало би як спроба перепросити.

Зависла пауза. Дженні розсміялася, і прозвучало це якось паскудно.

— Отже, що ти відповів?

— Що я їм перетелефоную. Я спочатку з тобою хотів поговорити.

— Чого? Ми обоє знаємо, що ти вже все вирішив.

Я не хотів влазити в цю суперечку. Глянув знову на водія.

— Дженні, слухай...

— Тобто не вирішив?

Я завагався.

— Саме це я й подумала, — сказала вона.

— Дженні...

— Мені треба йти, я на роботу запізнюся.

Почувся звук відбою. Я зітхнув. Паршиво починався день. «То ж перетелефонуй, скажи, що ти відмовився». Палець завис над клавіатурою.

— Не переймайся, друже. Моя жінка теж завжди мене гризе, — кинув через плече таксист. — Переживе, еге ж?

Я пробурмотів щось нейтральне. Вдалині над аеропортом здіймався літак. Коли я набирав номер, водій увімкнув сигнал повороту. Мені відповіли після першого ж гудка.

— Як туди дістатися? — запитав я Воллеса.

оголошено лондонський рейс, яким я мав повертатися додому, коли завершилася посадка і коли він нарешті зник з табло.

У польоті нас так і кидало, добре хоч летіли ми недовго. День добігав кінця, коли я взяв таксі з аеропорту до поромного терміналу в Сторновеї, похмурому робітничому містечку, яке й досі суттєво залежить від риболовецького промислу. Мене висадили на холодному туманному причалі, просоченому характерним для порту їдким і важким чадом солярки та риби. Я думав, що маю зійти на борт одного з великих автомобільних поромів, які випускали стовпи диму в дощове небо сірої гавані, але кораблик, на якому я опинився, радше скидався на маленьке риболовецьке судно, з тих, що іноді погоджуються перевозити пасажирів. Тільки «ренджровер» поліції, який займав більшу частину палуби, переконав мене, що я потрапив куди треба.

Трап нудотно гойдався на важких хвилях. Знизу, на бетонному причалі, стояв сержант поліції, засунувши руки до кишень форменої куртки. Щоки й обличчя його були вкриті сіткою розірваних капілярів. Припухлі зловиві очі з-під лоба спостерігали, як я намагаюся затягнути на борт свої сумку та алюмінієвий кейс з обладнанням.

— Ви доктор Гантер? Я сержант Фрейзер, — похмуро повідомив він. Імені свого не назвав, руки з кишень не витягнув. У нього була жорстка гаркава назальна говірка, зовсім не така, до якої я звик у центральних землях Шотландії. — Ми тут усе чекаємо, коли ви нарешті з'явитесь.

Буркнув та піднявся трапом, залишивши мене поратися з моїм важким багажем. Я перекинув ремінь сумки через плече, підхопив алюмінієвий кейс та почав підійматися за сержантом. Вологий слизький трап гойдався вгору-вниз із кожним сплеском хвиль. Я силувався

втриматися на ногах, намагаючись прилаштувати ходу до непевного руху моря. Раптом хтось збіг трапом мені на допомогу. Молодик у формі констебля широко всміхнувся та прийняв важкого кейса в мене з рук.

— Ось, я візьму.

Я не заперечував. Він відійшов до «рендж-ровера», припнутого канатами до палуби, і поклав кейс на заднє сидіння.

— Що у вас там? Труп? — весело запитав він.

Я поставив сумку поруч з алюмінієвим кейсом.

— Ні, тільки здається. Дякую.

— Без проблем. — Йому було не більш як двадцять. Приязне відкрите обличчя, охайна форма, яку навіть дощ не зіпсував. — Я констебль Маккіні, звіть мене просто Дункан.

— Девід Гантер.

Він з ентузіазмом потис мені руку, наче хотів компенсувати непривітність Фрейзера.

— Отже, ви і є той криміналіст?

— Боюся, що так.

— Класно! Тобто не класно, а... ну ви зрозуміли. Так чи так, ходімо десь із цього дощу.

За рубкою стернового для пасажирів було відгороджено скляний відсік. Перед входом Фрейзер щось гаряче втовкмачував бородачеві в рибальському дощовику. За ним довготелесий прищавий підліток похмуро споглядав, як сержант тицяє пальцем у повітря.

— ...і так уже досить довго чекали, а тепер ви мені кажете, що не готові відпливти?

Бородань незворушно витріщався на нього.

— Буде ще одна пасажирка. Ми не відчалимо, поки вона не з'явиться.

Червоне обличчя Фрейзера набуло пурпурового відтінку.

— Це не клятий туристичний круїз. Ми вже вибилися з графіка, то підіймай вже цей трап, ок?

Очі над чорною бородою якось особливо дико заблищали.

— Це мій човен, і я тут графік виставляю. То як тобі кортить підіймати трап, то сам і роби.

Фрейзер зібрався був показати, хто тут головний, як трапом застукали підбори. Мініатюрна молода жінка поспішно підіймалася на борт, із зусиллям тягнувши за собою на позір важку сумку. Яскраво-червоний пуховик, здавалося, був для неї завеликий, розмірів на два. На вуха вона натягнула грубу плетену шапку. Русяве піщане волосся, гостре підборіддя, чудернацьке вбрання — ельф та й годі.

— Привіт, панове. Може, мені тут хтось хоча б руку подасть? — захекано запитала вона.

Дункан кинувся був до неї, але бородань його випередив. Широко всміхнувшись новій пасажирці, — білі зуби засяяли в темній бороді, — він без зайвих зусиль витягнув її важку сумку.

— Вчасно ж ти нагодилися, Мергі. Ми мало без тебе не відчалили.

— Добре зробили, що почекали, або моя бабця вас би прибила. — Вона стала, сперши руки в боки, відсапуєчись та розглядаючи чоловіків на палубі. — Привіт, Кевіне, як ся маєш? Татко й досі змушує тебе тут надриватися?

Підліток зашарівся й опустил очі.

— То так.

— То так. Деякі речі ніколи не змінюються. Тобі вже вісімнадцять, маєш вимагати підвищення платні.

Я помітив, як спалахнули цікавістю її очі, коли вона побачила «рендж-ровер» поліції.

— О, то що тут відбувається? Сталося щось таке, про що я маю знати?